

Editorial

Duminica Vameșului și Fariseului

„Oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța” (Luca 18,14)

Duminica a 33-a după Rusalii, cunoscută ca Duminica Vameșului și a Fariseului, ne aduce în față Evanghelia după Luca (18,10-14) care cuprinde una dintre cele mai cuprinzătoare învățături ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos despre smerenie și pocăință. Odată cu Duminica Vameșului și a Fariseului începe drumul Triodului, o perioadă specifică în calendarul bisericesc, pregătitoare pentru marea sărbătoare a Învierii Domnului. Suntem chemați la o primenire sufletească în care pocăința și faptele concrete izvorâte din ea, exprimate în rugăciune, post, spovedanie, milostenie, trebuie să fie mai intense și mai lucrătoare în viața noastră. Drumul Triodului trebuie să fie un exercițiu de cunoaștere de sine, de atingere a unei maturități lăuntrice, care ne angajează pe un urcuș duhovnicesc, luminând chipul lui Dumnezeu din sufletul nostru. Pericopele evanghelice din aceste duminici ne pun în față tipologii de oameni păcătoși care se recunosc ca atare în pocăință, își asumă o condiție de mare smerenie în fața lui Dumnezeu și ajung la sfârșit să se bucure de mila Lui.

Evanghelia de astăzi ne relatează: „Doi oameni s-au suit la templu să se roage: unul era fariseu și altul vameș.” (Luca 18,10) Fariseul, stând drept, se ruga în sine: „Dumnezeule, îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni: răpitori, nedrepti, adulteri sau ca și acest vameș. Postesc de două ori pe săptămână și dau zeciuială din toate câte câștig.” (Luca 18,11-12) În această relatare se ascunde mândria, comparația cu ceilalți și încrederea în propriile merite. Vameșul, în schimb, stând mai departe, nu îndrăznește nici ochii să ridice spre cer, ci

își bătea pieptul și zicea: „Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!” (Luca 18,13) Aceasta este rugăciunea inimii zdrobite, rugăciunea smerită care caută doar mila lui Dumnezeu și nu propria justificare. Constatăm adesea, intrând în biserică, că în inima noastră se țes rugăciuni precum cele ale vameșului: *Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului!* sau: *Doamne, ai milă de mine!*

Evanghelia ne mai spune că fariseul „stătea drept”, iar vameșul, stând mai departe, nu îndrăznește nici ochii să-și ridice spre cer, ci își bătea pieptul”. Atât poziția semeață a fariseului, cât și cea smerită a vameșului dezvăluie stările lor sufletești: *mândrie și mulțumire de sine*, la fariseu, *pocăință și smerenie*, la vameș. Iată amănunte care, la prima vedere, par lipsite de importanță, dar, în



realitate, ele cuprind sensuri sau înțelesuri prețioase, astfel încât în Sfânta Evanghelie niciun cuvânt nu este de prisos. Din descrierea poziției sau atitudinii vameșului și fariseului în timpul rugăciunii, învățăm că rugăciunea de pocăință nu este numai o lucrare a sufletului, ci o *lucrare duhovnicească a sufletului și a trupului împreună*.

În această Evanghelie, Mântuitorul spune: „Vă spun vouă că acesta s-a coborât mai îndreptat la casa sa decât acela; căci oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța.” (Luca 18,14) Aceasta este lecția fundamentală: smerenia deschide porțile mântuirii, iar mândria le închide. Oricât de fidel ar ține credinciosul Legea Domnului și oricât de multe fapte bune ar face, dacă nu le face cu iubire, jertfa aceasta nu ajută sufletului lui. Fariseul și orice suflet care urmează

(continuare în pag. 2)

Cuprins

Îmbrățișarea Veșniciei în brațele omului	3
Poezie creștină	4
Întoarcerea la starea cea dintâi!	7
Traduceri din Sf. Părinți	9
Pilda Înfricoșătoarei Judecăți	13
Sf. Cuv. Petroniu de la Prodromu	14
Începutul pocăinței și al nădejzii mântuirii	15
Theologica	16

Duminica Vameșului și Fariseului

(urmărire din pagina 1)

exemplul lui eșuează în drumul de a atinge culmile desăvârșirii.

Fariseul nu greșește prin faptele sale, ci prin inima lui: se laudă cu virtuțile sale și se compară cu ceilalți. Judecata aproapelui și încrederea în sine sunt păcate ascunse care îl fac să se îndepărteze de Dumnezeu. În schimb, vameșul recunoaște propria neputință și caută mila lui Dumnezeu, știind că numai harul divin poate mântui sufletul său. Această Duminică ne învață că virtuțile nu sunt suficiente dacă nu sunt însoțite de smerenie. Putem posti, ne putem ruga și putem face milostenie, dar dacă o facem pentru laudă sau comparație, nu avem folos duhovnicesc. Smerenia este temelia tuturor virtuților, iar pocăința este lucrarea inimii care ne apropie de Dumnezeu.

Pilda aceasta ne învață că rugăciunea smerită reprezintă începutul adevăratei pocăințe. Cei doi oameni din templu apar ca simboluri a două stări diferite ale inimii. Fariseul, deși practicant al credinței, este prins în mrejele mândriei. El vorbește despre faptele sale ca despre merite personale și își evaluează viața religioasă la superlativ, comparându-se cu ceilalți și privindu-i cu superioritate („Nu sunt ca ceilalți oameni sau ca vameșul acesta” (Luca 18, 11)). Astfel, rugăciunea lui devine mai mult o relatare formală despre virtuțile proprii decât un dialog real cu Dumnezeu. Vameșul, pe de altă parte, vine înaintea lui Dumnezeu cu inima zdrobită, conștient de păcatele sale, fără a se compara cu ceilalți sau a căuta justificări. În fața Templului, el își recunoaște propria ticăloșie și imploră mila Celui milostiv. Rugăciunea lui este simplă, directă și sinceră, iar aceasta este cea primită de Dumnezeu, demonstrând că smerenia și conștiința păcatului aduc mai aproape de Dumnezeu. Chiar dacă fariseul și vameșul se află în același loc sfânt, rezultatul rugăciunii lor diferă radical.

Fariseul, prins în capcana slavei deșarte, se încurcă în propriile merite, în timp ce vameșul, ridicându-se pe aripile smereniei, se apropie de Dumnezeu.

Rugăciunea vameșului este modelul vieții creștine: simplă, curată, smerită. Nu are nevoie de cuvinte multe sau de fapte exterioare, ci de inima zdrobită și smerită. Fariseul, deși postește și dă milostenie, este prins în capcana mândriei. El se înalță pe sine și se desparte de harul lui Dumnezeu. Vameșul, dimpotrivă, se smereste și se apropie de îndreptare. Aceasta este esența Duminicii de astăzi: smerenia îl mântuiește pe om, iar mândria îl pierde.

Triodul începe cu această pildă pentru că ne învață să cercetăm mai întâi inima înainte de a începe orice nevoință: postul, rugăciunea și milostenia trebuie să fie însoțite de smerenie, pentru ca faptele noastre să fie primite înaintea lui Dumnezeu. Fără smerenie, faptele bune devin vanitate, iar inima rămâne împietrită. A învăța smerenia înseamnă a vedea adevărul despre sine, a recunoaște propria păcătoșenie și a pune întreaga nădejde în mila lui Dumnezeu. Vameșul știa că nu poate câștiga mântuirea prin faptele sale, ci doar prin recunoașterea neputinței și a dependenței de har.

Această pildă este actuală și astăzi: ne arată cum să ne apropiem de Dumnezeu, cum să ne rugăm cu inimă curată și cum să practicăm pocăința autentică. Oricine vrea să se mântuiască trebuie să urmeze exemplul vameșului: să se smerească, să recunoască păcatul și să ceară mila lui Dumnezeu. Când postim, ne rugăm sau facem milostenie, să nu o facem pentru laude sau comparații, ci pentru că Dumnezeu ne cheamă la smerenie.

În această Duminică, Biserica ne cheamă la schimbarea inimii, nu doar la respectarea exterioară a legilor. Să învățăm să trăim faptele bune cu smerenie, să ne rugăm ca vameșul și să căutăm mila lui Dumnezeu în toate. Aceasta este calea mântuirii adevărate și începutul pregătirii noastre pentru Postul Mare.

Să nu uităm: „*Oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța*” (Luca 18, 14). Aceasta este învățătura pe care Biserica ne-o oferă astăzi: să ne smerim, să ne pocăim și să ne apropiem de Dumnezeu cu inima curată. Numai astfel putem primi harul și iertarea, și să ne întoarcem mai îndreptați la casa noastră. Să ne amintim mereu cuvintele vameșului: „Doamne, miluiește-mă pe mine, păcătosul.” Să le rostim din inimă și să lăsăm ca aceste cuvinte să devină principiul după care ne trăim viața: smerenie, pocăință și credință sinceră. Amin.

Pr. Cătălin Chesnoiu

(predică la Duminica a XXXIII-a după Rusalii,
Sf. Ev. Luca 18, 10-14, 1 februarie)

Sursă foto: Sf. Evanghelie

Fondator: Prof. Mihai-Ionuț Coană
Telefon: 0770/271.435 E-mail: mihai.coana@hotmail.com
Editor: S.C. GENERAL MEDIATECH S.R.L.
ISSN: 2734-7206; ISSN-L: 2734-7206; ISSN online: 2734-7214

Redacția:

- Prof. Mihai-Ionuț Coană
- Pr. Marius-Olivian Tănăsie
- Pr. Prof. Gheorghe Ionașcu
- Pr. Daniel Budeanu
- Prof. Ionuț-Cătălin I. Popescu
- Dumitra Groza – corectură
- Monica și Radu Buțu
- Marius Stochițoiu
- Tiberiu Grigoriu – DTP

Redacția are dreptul luării deciziei de publicare și stabilirii datei și formei de apariție, integrale sau parțiale, după caz, a materialelor primite spre publicare.

Responsabilitatea pentru textele publicate revine în exclusivitate autorilor. De asemenea, trebuie respectată legea dreptului de autor. (Legea 8/1996)

Revista este disponibilă și pe site-ul: www.caleaortodoxa.com

Tipar: Tipografia Universității „Constantin Brâncuși”,
telefon 0253/214.307, int. 415

Îmbrățișarea Veșniciei în brațele omului

În fiecare an, pe data de 2 februarie, Biserica Ortodoxă prăznuiește unul dintre cele mai luminoase și profunde evenimente din istoria mântuirii: Întâmpinarea Domnului (cunoscută în popor și sub numele de Stretenia). Această sărbătoare, care are loc la 40 de zile după Nașterea Domnului, nu este doar o comemorare a unui rit iudaic vechi, ci momentul crucial al întâlnirii dintre Vechiul și Noul Legământ, dintre așteptarea umanității și împlinirea divină. Este ziua în care Bătrânul Simeon, reprezentantul unei lumi oboșite de așteptare, ține în brațele sale Pruncul care a venit să facă toate lucrurile noi.

Evangelia după Luca (2, 22-40) ne relatează că, împlinindu-se zilele curățirii, Sfânta Fecioară Maria și Dreptul Iosif L-au adus pe Pruncul Iisus la Ierusalim pentru a-L închina Domnului, așa cum cerea Legea lui Moise. Orice întâi-născut de parte bărbătească trebuia să fie închinat lui Dumnezeu, aducându-se jertfă o pereche de turturele sau doi pui de porumbel.

Aici vedem prima taină a sărbătorii: *smerenia absolută*. Cel ce a dat Legea pe Muntele Sinai se supune acum Legii. Dumnezeu, Cel necuprins, acceptă să fie ținut în brațe și „răscumpărat” printr-o jertfă simbolică, deși El Însuși era Jertfa cea vie care venise să răscumpere lumea. Hristos nu vine să strice Legea, ci să o plinească și să o desăvârșească, transformând ritualul exterior într-o realitate interioară a inimii.

Numele grecesc al sărbătorii, Hypapante, se traduce prin „întâlnire”. Dar cine se întâlnește cu cine? La prima vedere, este întâlnirea Pruncului Iisus cu Dreptul Simeon și Prorocița Ana. În plan duhovnicesc însă, Templul din Ierusalim devine scena unei întâlniri cosmice. Simeon, omul drept și temător de Dumnezeu, căruia Duhul Sfânt îi promisese că nu va vedea moartea până nu va vedea pe Hristosul Domnului, reprezintă Vechiul Testament. El simbolizează veacurile de așteptare, profețiile și dorul nestins al omenirii după un Mântuitor.

Când Simeon ia Pruncul în brațe, are loc transferul de ștafetă. Legea și Profeții și-au încheiat misiunea; Mesia a sosit. Umbrele se risipesc, pentru că a răsărit Soarele Dreptății. Momentul culminant al sărbătorii este rugăciunea rostită de Simeon, o rugăciune pe care Biserica o repetă la fiecare slujbă a Vecerniei, la asfințitul fiecărei zile:

„Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor; lu-

mină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel”.

Aceste cuvinte nu sunt o simplă acceptare a morții, ci o proclamare a libertății. Simeon nu cere să moară din disperare, ci cere „slobozirea” (eliberarea) pentru că scopul vieții sale a fost atins. A văzut Mântuirea. Pentru creștin, frica de moarte dispare doar atunci când L-a întâlnit pe Hristos. Cine Îl ține pe Hristos în brațele inimii sale poate spune oricând: „Acum pot pleca în pace, pentru că am găsit Viața”.

De asemenea, Simeon face o profeție cutremurătoare Maicii Domnului: „Iată, Acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stârni împotriviri. Iar prin sufletul tău va trece sabie...” Sărbătoarea bucuriei este, așadar, umbrită discret de prevestirea Crucii. Lumina care luminează neamurile va fi o lumină refuzată de unii, iar durerea Mamei va fi prețul iubirii supreme.

Întâmpinarea Domnului nu este doar o istorie de acum 2000 de ani. Biserica ne cheamă să actualizăm acest eveniment. Fiecare dintre noi este chemat să fie un Simeon:

- *În Templul Bisericii*: Așa cum Simeon a venit „din îndemnul Duhului” la Templu, și noi suntem chemați la Sfânta Liturghie. Acolo, pe Sfânta Masă, Hristos ni se oferă nu doar pentru a fi privit, ci pentru a fi primit.

- *Prin Sfânta Împărtășanie*: Dacă Simeon L-a ținut pe Hristos în brațe, noi avem o binecuvântare și mai mare: Îl primim în interiorul nostru. Trupul și Sângele Domnului transformă trupurile noastre în temple vii.

- *În aproapele nostru*: Hristos vine în întâmpinarea noastră prin fiecare om care are nevoie de ajutor, de o vorbă bună sau de mângâiere.

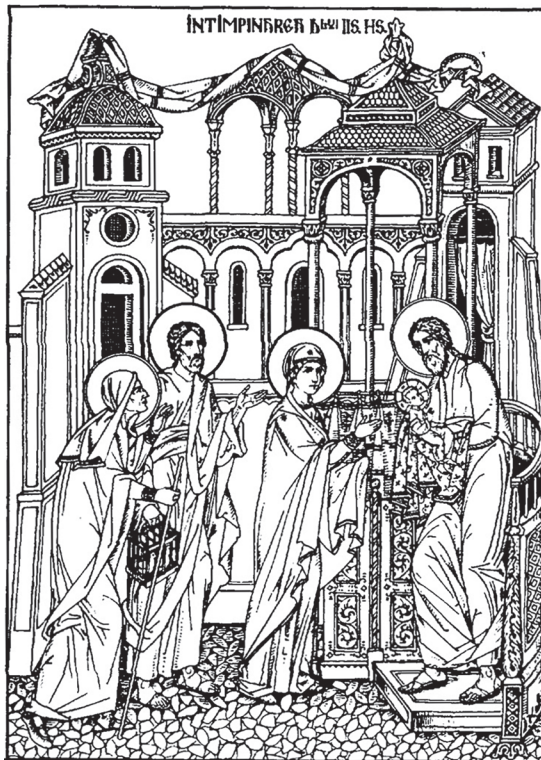
Întâmpinarea Domnului ne învață că Dumnezeu nu întârzie niciodată, chiar dacă noi, oamenii, simțim adesea povara așteptării. Simeon a așteptat o viață întreagă pentru o singură clipă, dar acea clipă a valorat mai mult decât toate veacurile.

Sărbătoarea de astăzi ne invită să ne deschidem brațele sufletului. Să nu rămânem spectatori la intrarea lui Hristos în lume, ci să devenim „primitori de Dumnezeu”. Să ieșim în întâmpinarea Lui prin rugăciune, prin fapte bune și prin curăția inimii, pentru ca și la sfârșitul vieții noastre pământești să putem rosti, cu nădejde și pace: „Că văzură ochii mei mântuirea Ta...” Amin.

Pr. Marius-Olivian Tănăsie

(predică la Întâmpinarea Domnului, 2 februarie)

Sursă foto: Sf. Evanghelie



Poezie creștină 

Întâmpinarea Domnului (Stretenia) (2 februarie)

Pentru că trăise-n templu,
Știa tot rostul, Fecioara,
Și însoțită de Iosif
Împlinește rânduiala.

În a 40-a zi de la
Mântuitoarea Întrupare,
Pruncul Sfânt este adus
La Templu spre închinare.

Au venit din Betleem,
În Biserica lui Dumnezeu
Din Ierusalim, Dreptul Iosif
Și Fecioara cu Pruncul Său.

Astăzi (2 febr.), Cel fără de preț,
Se lasă răscumpărat,
Pe doi pui de turtura
Și Domnului Savaot închinat,
Că spune **Legea lui Moise:**
Tot ce este întâi născut,
Prin aducerea la templu,
Domnului va fi sfințit.

În **a opta zi** se taie
Împrejur, pruncul nou-născut,
Punându-i-se și numele,
Prin care va fi cunoscut.

Încă 33 de zile după,
Mama va fi în necurăție,
De tot lucru-sfânt nu se atinge,
Până-n biserică-o să vie,

Împreună cu pruncul său,
Când preotul o să-i citească
Mamei în a patruzecă zi,
Și acum, ea să se curățească.
Deși Fecioara era neîntinată,
Smerită, a venit la Templu,
Ea, Maica Sfântă Preacurată,
Fiind pentru noi bun exemplu,

Că s-a supus Legii vechi,
Ca și Mântuitorul Hristos;
El a venit legea să împlinească,
Spre al omenirii folos.

Fecioara, născând peste fire,
Pe „Izvorul Curăției”
A rămas nevătămată,
Chiar în legile fecioriei.

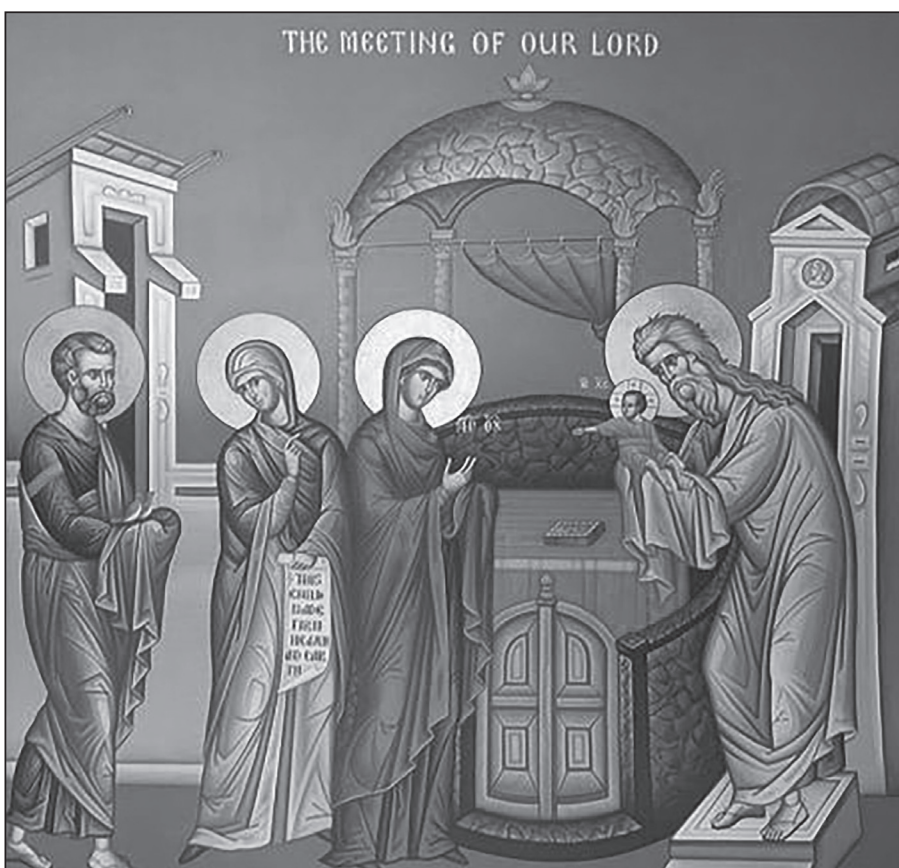
Soarele Dreptății, Hristos,
N-a vătămat fecioria
Preacuratei Maicii Sale,
Ci chiar i-a îndoit curăția:

Nici cu durerile nașterii,
Așa cum femeile aveau,
Nici cu stricarea peceteii
Când pruncii lor se nașteau.

Dimpotrivă, Domnul Hristos,
„Ușa” prin care a ieșit,
Cu puterea harului Său,
A luminat și a sfințit.

I-a încredințat pe cântitori,
Că acea Maică e Curată,
Rămânând Pururi Fecioară
Și de Domnul binecuvântată.

Cu cinste-L înalță Ea lui Dumnezeu:
„Ție Ți-L dau, Părinte Sfinte,
Că L-ai trimis pe Fiul Tău,
Ce-L țin în mâinile-Mi smerite”.



Cu toate că era neîntinată,
Dar fiind ascultătoare,
A venit să se „curățească”,
Preafericita Născătoare!

A sosit înaintea ușii,
Plecându-și genunchii sfinți,
Dar Sfântul Proroc Zaharia,
(După spusele Sfinților Părinți),

A așezat pe Fecioara,
Când a intrat cu Pruncul Iisus,
În locul stabilit pentru fecioare,
Așa cum Duhul Sfânt i-a spus.

Cărturarii și fariseii,
Au încercat să cârtească,
Dar Preotul Zaharia,
A început să le vorbească.

Sfânta Fecioară Maria,
Ca și cum L-ar da lui Dumnezeu,
Ținând pe mâini pe Mesia,
I L-a oferit pe Fiul Său.

Astfel, **Dătătorul Legii,**
Vine Legea să-mplinească;
De păcatul strămoșesc
Pe toți să ne izbăvească.

Prin venirea Sa la templul
Pământesc, ne liberează
De porunca Legii vechi:
De-acum, Cea Nouă primează

Și ne cheamă să primim
Legea nouă spre folos,
Ca putere de mântuire
Prin Domnul Iisus Hristos.

Primind făgăduiala
De-a rămâne-n lumea asta,
Până ce-o vedea-nceputul
Pentru mântuirea noastră,

Dreptul Bătrân Simeon,
Îndemnat de Duhul Sfânt,
Cu evlavie într-o templu,
Pe Pruncul Sfânt așteptând.

Simte-atâta încântare
În cugetul său curat
Și iese-întru-ntâmpinarea
Celui mai mare Împărat.

Că văzându-L pe **Mesia**
În trup de prunc îmbrăcat,
Purtat în brațe de Fecioara,
Mintea i s-a luminat.

Măinile lui prea-bătrâne, (350 ani)
Primesc cu recunoștință,
Pe Făcătorul tuturor
Cel cu Tatăl de-o-ființă.

El Îl binecuvântează
Și-i atât de fericit,
Că înainte de „mutare”
Visul i s-a împlinit.

Cu Duhul lui prorocesc,
Vede-ntreaga măreție
A Celui ce a venit,
Mântuitor să ne fie.

Știe c-a venit Hristos
Mesia cel așteptat;
Se bucură pentru toți
Și poate „pleca” Împăcat.

Cu mare milostivire,
Prin cântarea minunată,
Cere a lui „slobozire”
Ce-a fost mulți ani așteptată.

Că văzură ochii lui,
Mântuirea cea gătită
Tuturor popoarelor,
De Dumnezeu dăruită.

Și-a venit „Marea Lumină”,
Ca din beznă să ne scoată;
Își asumă a noastră vină
Și-apoi de grijă ne poartă.

Azi, (**2 febr.**) primim o veste bună;
Este ca și cum am lua
Pruncul Sfânt pe-a noastră mână,
Spre a ne binecuvânta.

Dreptul Simeon vrea să mai arate
Ce-nseamnă: „Acum, slobozește...”
Că cel ce crede-n mântuire
Prin Hristos, și Îl primește,

Are, aici, puterea de a trăi
Împăcat cu Dumnezeu,
Departa de robia păcatului
Și liber de tirania celui rău.

Tot acum vestind Fecioarei
De „Sabia” ce-i va străpunge
Sufletul ei minunat, când,
Fiul Său va fi plin de sânge,

Umilit, bătut, batjocorit,
Pe lemnul crucii spânzurat,
De cei pe care i-a iubit
Și vrea să-i scape de păcat.

Tot azi, „**2 febr.**”, Ana Prorocița
Dă slavă lui Dumnezeu,
C-a ajuns la bătrânețe, (84 ani)
Slujind la templu mereu.

Pentru viața ei curată,
Numai în post și rugăciune,
C-o trăire minunată
Se umple de-nțelepciune.

Și văzându-L îmbrăcat
În trup de prunc pe Dumnezeu,
Spune că **Acesta** a venit
Să strice blestemul greu,

Iar plângerea să o transforme
Într-o mare bucurie
Și ușile zăvorâte ale **Raiului**,
Din nou deschise să fie.

Ajută-ne, Doamne Sfinte,
Cu toții să ne bucurăm
Precum Bătrânul Simeon,
Curați să Te întâmpinăm!

Să trăim după-a Ta Lege,
Ce ne-ai dat-o prin viu grai;
Ne-ai pregătit pentru a-înțelege,
Care-i drumul către Rai.

Ai biruit, Doamne Iisuse,
Și moartea prin moarte-ai călcat;
Viață veșnică ne-ai dăruit
Și Raiul ni l-ai descuiat!

Acum, că Raiul e deschis,
Pentru cei ce cred în Dumnezeu
Și-ascultă de poruncile Sale
Nefăcând voia Celui Rău,

Să poată trăi cu credință
Și nădejde în Domnul Hristos,
Iar după o viață neîntinată
Petrecută cu real folos,

Să ne-ajute Bunul Dumnezeu,
Ca toți fiii Săi să ne mântuim,
Să ne întoarcem, cu drag, „**Acasă**”
Și pe drumul drept să călătorim!

Dumitra Groza

(2 februarie 2020)

Sursă foto: doxologia.ro

Poezie creștină 

Aflarea cinstitului cap al Sfântului Ioan Botezătorul – Înaintemergătorul Domnului (24 febr. și 25 mai)

Din pânțele mamei sale
S-a dovedit a fi un sfânt;
Un înger îmbrăcat în trup,
Ce-a coborât pe pământ,

Pentru a găti **Calea Domnului**;
Ca Înaintemergător,

Și-a venit cu șase luni înaintea
Blândului Mântuitor.

După mai puțin de-un an,
Preotul Zaharia a fost ucis
„Între templu și altar”
Precum Irod a decis,

Să omoare toți copiii
De doi ani și mai în jos,
Vrând să omoare și pe Ioan
Și pe Pruncul Iisus Hristos.

Dumnezeu i-a ocrotit;
Zaharia, pentru fiu, s-a sacrificat,

Căci Elisabeta, slujnica și Ioan
Pe ascuns, în pustie au plecat.

L-a părăsit apoi și mama,
Fiind de vârstă înaintată;
Ioan a trăit în pustie,
Fără mamă, fără tată.

Duhul Sfânt i-a fost alături,
Protejându-l ceas de ceas
Și până la 30 de ani,
Ioan în pustie a rămas.

S-a pregătit cu răbdare,
În aspru post și rugăciune;
Întărit de Sfântul Duh,
S-a umplut de înțelepciune.

Prin botezul pocăinței,
Cel cu apă, la Iordan,
S-au curățit mii de oameni,
Botezați fiind de Ioan.

Venind și **Domnul Iisus la Iordan**,
S-a arătat **Sfânta Treime**:
TATĂL, FIUL și DUHUL SFÂNT,
(Trei Persoane-întru unime).

Mărturisind Ioan adevărul
Despre „**Arătarea Dumnezeiască**”,
Lumea-ntreagă a luminat,
Ajutând-o să se mântuiască.

A doua zi, a arătat ucenicilor
Pe „**Mielul lui Dumnezeu**”
Cel ce ridică păcatele lumii”
Și-n care să creadă mereu.

Susținător al dreptății
Și fidelității, Ioan a mustrat
Pe Irod Antipa și pe Irodiada,
Cei care trăiau în păcat.

A fost închis Sfântul Ioan,
Dar și-n temniță striga
(La reședința din Maherus,)
Și pe cei doi îi mustra.

Venind înaintea Domnului (**24 iun.**)
Pe pământ, înainte a și plecat,
Căci la porunca lui Irod
Capul său a fost tăiat (pe **29 aug.**)

Și dus lui Irod pe tîpsie,
Că Salomeea l-a cerut,
(La porunca mamei sale Irodiada);
Cea care l-a urât de la început.

Dumnezeu a îngăduit
Moartea Botezătorului,
Pentru a vesti și morților din iad,
Venirea Mântuitorului.

Temându-se să nu învieze,
Știind ei că este Mare Proroc,
N-au vrut să pună-mpreună,
Capul și trupul la un loc.

Au poruncit să fie aruncat trupul,
Dar ucenicii, în taină, au dus
Trupul sfânt și l-au îngropat
În Sevastia, pe ascuns.

Cinstitul cap de pe „tîpsie”,
În curtea casei ei, a fost pus
În pământ adânc și necinstit,
Căci, cu vicleșug, Irodiada l-a ascuns.

Despre asta, doar Ioana lui Huza,
Guvernatorul lui Irod, știa.
Și pentru nedreapta ucidere,
Mult de tot Ioana suferea.

L-a luat de-acolo noaptea,
Discret, și-ntr-un vas de pământ,
A îngropat în **Muntele Eleonului**
Din satul lui Irod, capul sfânt.

Și s-a păstrat știrea aceasta
Din neam în neam, mulți ani mereu,
Când Inochentie, un om împărătesc
S-a apropiat de Dumnezeu.

Îmbrăcându-se în rânduiala
Monahicească și-a făcut o chilie:
Vrând o biserică din piatră,
A săpat pentru temelie.

Aici a găsit **cinstitul cap**,
Ascuns într-un vas de lut. (**prima aflare**)
Prin dumnezeiască descoperire,
Că este al Sfântului Ioan a știut.

L-a păstrat cu cinste mare,
În biserică, până când,
Simțindu-și sfârșitul aproape
L-a ascuns iar în pământ.

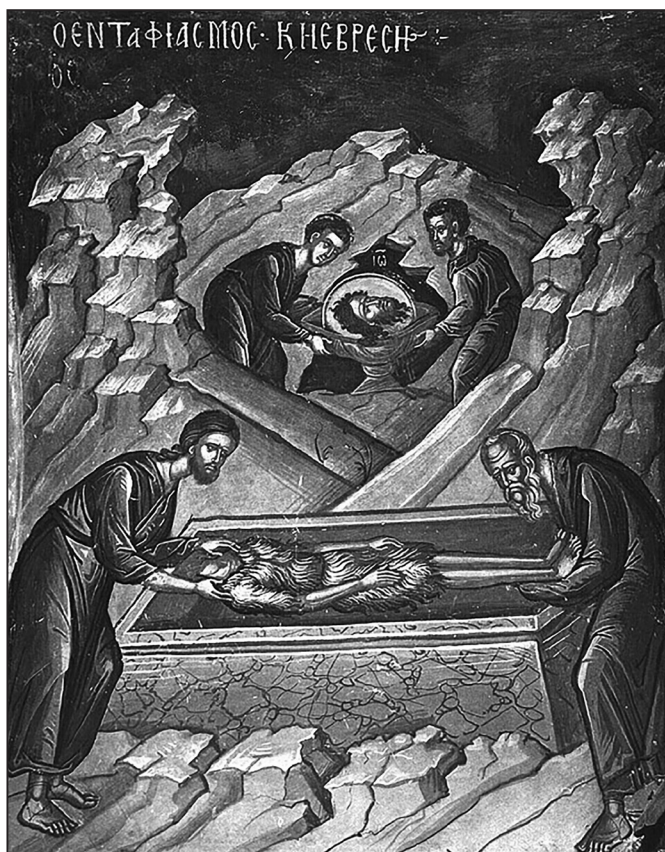
Prin „**Edictul din Milan**”(313)
Creștinii având libertate,
Toate locurile din Ierusalim
Au fost înnoite și curățate.

Doi monahi din răsărit
Au venit să se închine
La cinstita Cruce-a Domnului
Și la alte locuri divine.

Sfântul Ioan Botezătorul
S-a arătat unuia-n vis;
Relatând tovarășului său,
Acesta n-a fost convins.

S-a arătat amândurora:
„Faceți ce v-am poruncit”!
Arătându-le și locul,
Ei anevoie s-au pornit.

„Minunatul giuvaier”,
L-au găsit ei în pământ;
Punându-l în sac de cămilă,
Au plecat cu „Capul sfânt”.



Pe drum, ei au întâlnit
Un olar sărac, mic negustor
Și i-au dat să ducă sacul,
Pe drumul cel obositor.

Văzând ușurința cu care ei
Au vrut să scape de „povară”,
Sfântul Ioan a spus olarului,
Să ia sacul și să dispară (să fugă).

S-a furișat el de tovarăși
Și-a plecat smerit spre casă,
În Emesa, din Siria,
Cu comoara cea aleasă.

Toată viața a cinstit
Darul binecuvântat;
Cu credință i-a slujit
Și zi de zi l-a tămâiat.

Apreciind cinstirea lui
Sfântul Ioan l-a ajutat
Și dintr-un olar sărac,
Casa lui s-a îndestulat.

Și-a sprijinit mulți săraci,
Ba chiar bogați scăpătați;
Ajutându-i cu bucurie,
Pe toți ca pe niște frați.

Simțindu-și sfârșitul aproape,
„**Capul**” într-un vas a așezat
Și-n sicriu pecetluit,
Surorii sale l-a lăsat,

Poruncind să nu-l deschidă
Până ce Sfântul va vrea
Și să-l lase moștenire,
Unui bărbat care va merita.

De la un creștin la altul,
Capul sfânt a tot trecut
Și pentru cei ce se rugau,
Multe minuni a făcut.

A ajuns în mâna lui Eustatie,
Un monah eretic ce locuia
În peștera de lângă Emesa,
Dar care, greșit, oamenii învăța.

Cu toate greșelile monahului,
Puterea harului ce se afla
În cinstitul Cap al Botezătorului,
De nenumărate ori lucra.

Eustatie a vrut să fure capul (noaptea),
Când de episcop a fost înlăturat,
Dar niște călugări îmbunătățiți
În peșteră s-au așezat.

S-a construit alături
O mănăstire spre închinat;
Sfântul Ioan Botezătorul,
Monahilor s-a arătat.

Mai întâi i-a apărut
Arhimandritului Marcel,
Apoi lui Ghenadie și Chiriac
Și unui țaran credincios, la fel.

Spunând episcopului Uranie,
Cu toți clericii-n peșteră s-au dus;
Rugându-se-au găsit comoara,
(A II-a aflare) în loc ascuns (453).

Vestea s-a răspândit repede
În Emesa și pentru cinstire,
A mers și **Sfânta Matroana,**
Cu surorile din mănăstire.

Din **Capul sfânt** a izvorât
Un mir frumos mirositor,
Cu care preoții din **Emesa**
Au miruit întregul popor.

A luat și Cuvioasa Matroana mir,
Într-un mic vas, spre binecuvântare
Și a fost rugată să-i ungă ochii
Unui orb din naștere, la plecare.

Minunea s-a înfăptuit
În prezența oamenilor:
Prin ungere orbul a văzut,
Spre uimirea privitorilor.

În Biserica din Emesa, Capul,
Cu evlavie a fost așezat (453),
Dar în timpul prigoanei icoanelor,
La Comane a fost îngropat.

Mai târziu, Sfântul Ignatie,
În Constantinopol l-a mutat;
Considerată **a treia aflare (860)**
Și unde capul sfânt, mulți ani a stat.

În perioada cruciadelor (1204),
O parte-n Franța a fost dus
Și-n Catedrala din Amiens,
Spre cinstire a fost pus.

Cu rugăciunile **Măritului Proroc**
Ioan, Domnul să ne ocrotească
Și prin ale sale mijlociri,
Pe toți să ne mântuiască!

Dumitra Groza

(24 februarie 2016)

Sursă foto: doxologia.ro

Întoarcerea la starea cea dintâi!

„Dar, venindu-și în sine, a zis: Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame! Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi. Și, ridicându-se, a venit la tatăl său. Dar, încă de departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat. Atunci i-a zis fiul: Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Iar tatăl a zis către slugile sale: Aduceți degrabă haina lui cea dintâi și-l îmbrăcați și dați inel în mâna lui și încălțămintă în picioarele lui; apoi, aducând vițelul cel îngrășat, înjunghiați-l ca, mâncând, să ne veselim, căci acest fiu al meu mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat” (Luca 18, 11-32).

Prin această pildă, Mântuitorul vrea să atragă atenția asupra faptului că Hristos Dumnezeu este Mântuitor al tuturor, întrucât Dumnezeu a creat pe toți oamenii, le poartă tuturor de grijă, voiește mântuirea tuturor, cu alte cuvinte, cum spun Părinții, Dumnezeu nu are pe nimeni de pierdut. Niciun om nu va putea spune vreodată că

el nu a avut posibilitatea să se mântuiască. Este lesne de înțeles că dacă Dumnezeu este iubire, El îi iubește pe toți la fel, creează tuturor condițiile pentru a se putea mântui, singura făptură creată de Dumnezeu cu libertate de alegere se poate exclude pe sine, prin propria-i voință de la mântuire.

Pentru că fariseii și cărturarii se scandalizau de bunătațea și dragostea Mântuitorului pentru toți oamenii, ei cuprinși de răutate, fărâdelege și orbiți de mândrie și invidie, îl învinovăteau totdeauna pe Domnul că învăța și primea la Sine pe păcătoși, pe vameși și pe desfrânați. Ori prin întreaga Sa învățătură și pildă Domnul arată că El îi cheamă pe toți păcătoșii la pocăință, iar dacă mănâncă și bea și cu vameșii și cu păcătoșii, o face nu pentru a le aproba păcatele ci pentru a le arăta dragostea Sa care îi așteaptă să se întoarcă de la căile păcatului. De aceea prin această pildă Mântuitorul arată și celor care se credeau drepiți și sfinți, care trăiau după poruncile lui Dumnezeu că trebuie să se bucure, așa cum o fac și îngerii în ceruri, pentru pocăința celui care a umblat pe căile pierzării.

În privința celor doi fii din această pildă, există două interpretări, una care spune că unul dintre fii reprezintă pe sfinții îngeri iar celălalt fiu pe noi oamenii, care suntem pe pământ, în timp ce alții spun că cei doi fii reprezintă pe de o parte neamul iudeilor care prin cunoașterea Legii i-a făcut pe ei fiul cel mare, iar nebunia păgânătății a făcut din neamuri fiul mai tânăr.

Cel mare reprezintă pe fiul ascultător iar cel mic pe cel risipitor pentru că ascultarea și virtutea este mai veche decât neascultarea și păcatul, care s-a născut mai târziu.

„Și a zis cel mai tânăr dintre ei tatălui său: Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avere. Și el le-a împărțit averea. Și nu după multe zile, adunând toate, fiul cel mai tânăr s-a dus într-o țară depărtată și acolo și-a risipit averea, trăind în desfrânări”.

Cel mai tânăr și fără experiența duhovnicească a ascultării îi cere Tatălui partea ce i se cuvine din avere, ca și cum ar fi fost a lui, ca și cum el ar fi agonisit-o și ar fi

porcii”.

Locuitorul acestei lumi depărtate de Dumnezeu de care s-a alipit fiul cel mic este diavolul, care l-a trimis să păzească porcii patimilor, ajungând să dorească să se hrănească cu aceea mâncare a porcilor în locul adevăratei mâncări la care renunțase. Însă orice patimă ce pune stăpânire pe om îl secătuiește și oricât de mult ar încerca omul să o împlinească ea nu îl poate mulțumi și sătura, ci dimpotrivă îl neliniștește și îl tulbură ducându-l până în pragul deznădejdiei. Dar iată că acest fiu care și-a renegat tatăl, și-a risipit averea primită, viețuind cu desfrânate, și-a venit în sine, cercetat de harul dumnezeiesc care a rămas în adâncul ființei sale, și-a amintit de ce a pierdut și a zis:

„Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame! Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi”.

Păcătuieste atât de mult cheltuind prin fărădelegi întreaga moștenire primită de la tatăl său, ajunsese de nerecunoscut, dar iată că nu se pierduse definitiv, el încă îl mai recunoaște pe Dumnezeu ca tată al său. Ceea ce arată că harul pe care îl primise la creație și îl pierduse prin păcat nu l-a părăsit definitiv, el încă mai purta în sine, desigur în mod alterat, chipul lui Dumnezeu de aceea îl numește pe Dumnezeu Tată. Conștient de greșelile făcute, se smerește, „fă-mă ca pe unul dintre argații tăi”. Nu se mai consideră vrednic de demnitatea de fiu.

Și, sculându-se, a venit la tatăl său.

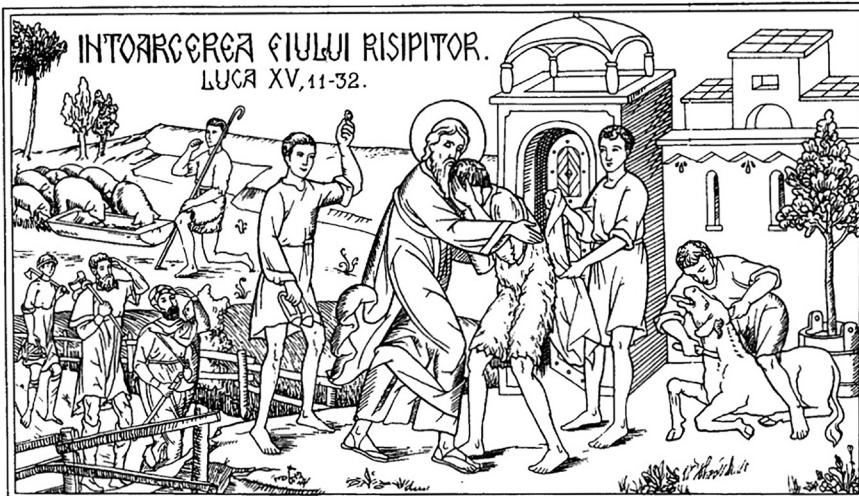
Și încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și, alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat.

Prin aceste cuvinte Mântuitorul Hristos îndeamnă pe toți cei încremeniți în păcate și care ezită să se întoarcă, să se ridice și să vină la Casa Tatălui pe care au părăsit-o pentru că Însuși Dumnezeu, departe fiind tu, aleargă prin înaintea știința Sa în întâmpinarea ta și te îmbrățișează prin mila și dragostea părintească. Dumnezeu aleargă prin Fiul Său, Care se coboară din cer și vine la noi pe pământ. Cade pe grumazul celui pierdut când prin întreaga sa divinitate se coboară și se sălășluiește în firea noastră umană.

Iar tatăl a zis către slugile sale: Aduceți degrabă haina lui cea dintâi și-l îmbrăcați și dați-i inel în mână și încălțămintea în picioarele lui; apoi, aducând vițelul cel îngrășat, înjunghiați-l ca, mâncând, să ne veselim, căci acest fiu al meu mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat.

Tatăl îi dă haina harului pe care a pierdut-o Adam, aceea nesfârșită slavă a nemuririi, aducându-i înapoi cinstea cea dintâi, îi dă inelul semnul logodnei cu Hristos cum spune Sf. Apostol Pavel (2 Cor. 11, 2), inelul demnității de fiu al lui Dumnezeu după har și încălțămintea în picioarele lui, ca încălțate să fie picioarele celui ce predică vestea cea bună a mântuirii și pentru a călca peste șerpi și peste scorpioni și peste toată puterea vrăjmașului.

Vițelul care a fost junghiat la porunca Tatălui nu este altul decât Fiul lui Dumnezeu, care pentru noi: „El, Care pe Însuși Fiul Său nu L-a cruțat, ci L-a dat morții, pentru noi toți (Rom. 8, 32)”.



avut vreun drept din averea Tatălui. Dar bunătatea Tatălui le împarte averea, ca să arate bogăția bunătății lui Dumnezeu care ne dăruiește darurile Sale, ca și cum ar fi ale noastre, ca și cum ni s-ar cuveni, deși noi nu avem nici o contribuție la aceste daruri pe care le primim ca har sau dar al lui Dumnezeu. Fiul nerăbdător să plece de lângă tatăl său este cuprins de această dorință și poftă arzătoare de a primi mai devreme decât se cuvenea, ceea ce nu era al său, dar de care el singur s-a socotit vrednic pentru că voia să cheltuiască prin desfătarea simțurilor, meritând în felul acesta să își piardă demnitatea de fiu. Pentru că el depărtându-se și separându-se de Hristos și lepădându-se de Biserică, s-a dus într-o țară depărtată devenind ca un izgonit din patria sa și ca un străin și locuitor vremelnic într-o lume a nestatorniciei, unde darurile se pierd, se consumă și unde stăpânește lipsa, stricăciunea și moartea.

„Și după ce a cheltuit totul, s-a făcut foamete mare în țara aceea, și el a început să ducă lipsă”.

Dar iată că tot ceea ce este rupt de Dumnezeu, devine limitat, mărginit și renunțând la bogățiile cerești, sărăcește și flămânzește pentru că nu mai are Cuvântul lui Dumnezeu ca să îl sature întrucât: „nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu orice cuvânt al lui Dumnezeu”. Atunci el începe să sufere de foame pentru că cel ce renunță la hrana cea veșnică va fi totdeauna flămând.

„Și ducându-se, s-a alipit el de unul din locuitorii acelei țări, și acesta l-a trimis la țarinile sale să păzească

Fiul cel mare care vine și aude bucuria primirii fratelui său și refuză să intre, reprezintă poporul Legii, care se vedea pe sine mai presus de neamuri, printr-o dreptate închipuită, pentru că în realitate îi vedem răzvrătiți și neascultători în multe momente, dar aici Mântuitorul îi are în vedere pe cărturari și farisei care din pricina părutei lor dreptăți îi urau pe vameși și pe păcătoși și îl acuza pe Mântuitorul că îi primește la Sine.

În concluzie în această duminică a doua din Perioada Triodului, perioadă pregătitoare pentru Sfântul și Marele Post al Paștilor, Parabola întoarcerii Fiului risipitor ne pune înaintea învățătura despre posibilitatea fiecărui om

de a se întoarce prin pocăință și mărturisire către Dumnezeu și Casa Sa. De asemenea această parabolă ilustrează iubirea și bucuria lui Dumnezeu care primește cu bucurie pe cel ce se întoarce prin regăsirea celui pierdut și învierea celui mort, subliniind mila dumnezeiască în contrast cu cei care își întemeiau dreptatea pe împlinirea Legii vechi în literă nu în duh, refuzând din răutate, ură și invidie intrarea în Împărăție.

Pr. Prof. Gheorghe Ionașcu

(predică la Duminica XXXIV-a după Rusalii,

a Întoarcerii Fiului risipitor, 8 februarie)

Sursă foto: Sf. Evanghelie

Traduceri din Sfintii Părinți

Teofan Kerameus, Arhiepiscopul Tavromeniei din Sicilia

Omilia a 17-a: Despre fiul risipitor (Luca 15, 11-32)^A.

A sosit, iată, înțelepciunea Evangheliei, înălțându-ne pe noi de la cele particulare și pământești către cele universale și deplin desăvârșite. Căci, după ce a așezat mai înainte pocăința lui Zaheu și smerenia Vameșului, acum ea zugrăvește în mod cuprinzător ticăloșia naturii omenești, pe care aceasta a îndurat-o încă de la început, prin faptul că a fugit de porunca lui Dumnezeu mânăta de impulsuri neînțelepte și a trecut de partea vieții celei trăite printre porci; Totodată [zugrăvește] și felul în care seninătatea lui Dumnezeu și a Tatălui, venind de departe prin Întruparea Fiului și a Cuvântului, a luat-o în brațe și a readus-o la străvechea ei noblețe. Așadar, să luăm aminte la această pildă, izvorâtă din graiul lui Dumnezeu, cu auzirea și cu o cugetare veghetoare.

«Zis-a Domnul pilda aceasta: *Un om avea doi fii*» (Luca 15, 11). Preaînțeleptul și dumnezeiescul Hrisostom, după ce a tâlcuit în amănunt pilda de față¹, spune că acești doi fii sunt cei drepti și cei păcătoși: cei dintâi, care au rămas neclintii în poruncile lui Dumnezeu, iar cei din urmă, care au dezertat către o viață deșartă și lipsită de cinste. Noi, însă, pe lângă faptul că prețuim, după cuviință, exegeza (tâlcuirea) Marelui Părinte, nu ne refuzăm a ne alinia și altor Părinți. Căci înțelepciunea cea multiformă a lui Dumnezeu a binevoit ca tainele Scripturii să fie cugetate și înțelese în moduri felurite. Afirmăm, așadar, că prin acest tânăr, pilda a arătat căderea întregii firi omenești de la Dumnezeu și, totodată, rechemarea ei ulterioară, învăluind acest adevăr în vălul său parabolic. Asemenea mod de a vorbi a adoptat Mântuitorul și în pildele precedente: referindu-Se când la o drahmă zăvorâtă în mocirla plăcerilor, a cărei aflare s-a petrecut prin măturarea sa (cf. Luca 15, 8-10); când la o oaie rătăcită din suta sfântă, devenită prizonieră pe munte și căutată și găsită de Păstorul Cel Bun (cf. Luca 15, 3-7; Matei 18, 12-14). Altădată, El descrie omul care a părăsit Ierusalimul cel de sus și a căzut pradă tâlhărilor, fiind dezbrăcat de veșmânt, rănit și nefolositor întru nimic de Lege și de Profeți [căci sângele de tauri și de țapi nu avea puterea de a mântui (cf. Evrei 10, 4)], ci

vindecat numai de Hristos (cf. Luca 10, 30-37). Iar prin pilda rostită acum, El propune aceleași lucruri: «*Un om avea doi fii*». Omul este Dumnezeu, conform scopului stabilit pentru noi într-o altă parabolă. Iar cei doi fii sunt, prin har, întreaga zidire rațională: cea a ființelor inteligibile (spirituale) și cea a ființelor sensibile (materiale). Cea dintâi este mai veche ca naștere (creație); căci întâi a conceput cetele îngerești, aducându-le la existență prin actul Său de gândire; iar cea a oamenilor a fost creată mai târziu, după desăvârșirea cosmosului sensibil. Așadar, din pricina înruderii sufletului cu cele noetice, îngerul este fratele omului; iar din pricina faptului că firea noastră a fost pregătită după cea îngerească și netrupească, omul a fost numit fratele cel mai tânăr. Dar sunt conștient de argumentul care se ridică împotriva. Căci cineva ar putea obiecta, privind cu atenție la sfârșitul pildei, unde se spune că fratele cel mai mare s-a mâniat din pricina bunăvoinței arătate față de cel mic, că aceasta pare a fi în contradicție cu tâlcuirea. Căci dacă «*bucurie se face în cer pentru un singur păcătos care se pocăiește*» (Luca 15, 7), cum s-ar putea înfuria mulțimea sfântă a Puterilor de sus, care este cu desăvârșire străină de orice invidie? Se cuvine, așadar, să luăm aminte că nu întreaga expunere a pildei este armonizată cu tâlcuirea; și nici că, dacă se găsește vreo parte a narațiunii în afara sensului său tropologic (metaforic), întregul să fie respins din această cauză. Căci El nu spune aceste lucruri dorind să atribuie o patimă a pizmuirii (invidiei) firii nepătimitoare a îngerilor, ci arătând purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de noi și măreția harului de care s-a împărtășit omul. Pe de altă parte, ar fi și mai nepotrivit ca fratele cel mai mare să fie considerat a fi cei drepti; nu numai pentru că dreptii nu pizmuiesc mântuirea păcătoșilor, ci și pentru că cele ce urmează par a fi total neconforme cu acel scop. Căci ce anume le-a împărțit (dat ca moștenire) Mântuitorul, de vreme ce întreaga zidire, puterea și judecata le-au fost date deopotrivă și în comun și dreptilor și păcătoșilor, atât spre a fugi de ceea ce este rău, cât și spre a alege pe cel mai bun? Iar cine ar avea obrăznicia să rostească

^A Traducere din limba greacă după: ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ ΤΟΥ ΕΠΙΚΛΗΝ ΚΕΡΑΜΕΩΣ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΑΥΡΟΜΕΝΙΟΥ ΤΗΣ ΣΙΚΕΛΙΑΣ, ΟΜΙΛΙΑ ΙΖ', Περὶ τοῦ ἁσώτου υἱοῦ, in PG. 132, col. 372-396.

¹ SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR, „Omilia la Pilda fiului risipitor”, traducere de Sabin Preda în: revista **Studii Teologice**, seria a III-a, anul X, nr. 4, octombrie - decembrie, 2014, pp. 175-184.

ceea ce a fost spus de fratele cel mai mare: «*Niciodată n-am călcat porunca ta*» (Luca 15, 29), chiar dacă ar fi Avraam, sau Moise, sau Samuel, sau Ilie, sau Petru, temelia apostolilor? Cine este atât de înălțat și de măreț la cuget, încât să fie, atât după simțire, cât și după înțelegere, în afara oricărei întinăciuni a răutății? Cine se va lăuda, după zicală, că are inimă curată (cf. Pilde 20, 9)? Cine este curat de întinăciune, după cum mărturisește Iov (cf. Iov 14, 4; 25, 4)? Dreptii nu știu să spună: «*Ni-*



ciodată n-am călcat porunca ta». Ci Avraam zice: «*Eu, însă, sunt pământ și cenușă*» (Facere 18, 27). Iar David: «*Fărădelegile mele au covârșit capul meu*» (Psalm 37, 4). Isaia: «*Vai mie, sunt om cu buze spurcate*» (Isaia 6, 5). Sfinții tineri din jurul lui Azaria: «*Nici nu am păzit, nici nu am făcut precum ne-ai poruncit*» (Cântarea celor trei tineri 1, 6). Iar Ioan, feciorelnicul și Teologul, cel atât de desăvârșit în curăție și în celelalte virtuți, strigă deslușit astfel: «*Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi*» (I Ioan 1, 8). Iar că aceste lucruri le spune despre sine însuși, și nu numai din smerenie, ci spunând adevărul, a arătat Sfântul Sinod din Cartagina², punând sub anatema pe cei care nu înțeleg astfel cuvintele Sfinților, ci socotesc că ei le-au grăit numai din smerenie. Dar acest cuvânt, «*Niciodată n-am călcat porunca ta*», se potrivește numai cetei îngerești, care s-a păstrat neamestecată cu răul. Ce s-ar putea spune și despre veșmântul cel dintâi, cu care Tatăl l-a îmbrăcat pe cel tânăr prin slugi, și care prefigurează limpede Botezul? Oare nu se înveșmântează cu acesta și dreptii și păcătoșii? Dar în cuvântul pildei numai cel mai tânăr este îmbrăcat cu el, de vreme ce cel mai mare nu a fost dezbrăcat niciodată de el. Același lucru să înțelegem și despre inel și despre încălțări. Și, de bună seamă, vi-

țelul adus jertfă pentru noi a fost jertfit nu numai pentru păcătoși, ci și pentru drepti, fiind jertfă de răscumpărare pentru întreaga fire. Cum, așadar, dreptul s-ar supăra pe tăierea vițelului, de care și el însuși fusese răscumpărat? Și cum îi zice Tatăl lui: «*Tu totdeauna ești cu Mine*» (Luca 15, 31)? Căci dreptii nu erau totdeauna cu Dumnezeu. Căci dacă, precum zice Apostolul, toți murim în Adam și toți am fost făcuți vii în Hristos (cf. I Corinteni 15, 22), atunci toți cei care se împărtășesc de firea lui Adam s-au împărtășit și de căderea aceluia și de răscumpărarea prin Hristos. Așadar, dreptii nu erau totdeauna cu Dumnezeu, ci numai ființele cele noetice ale îngerilor, care nu s-au despărțit niciodată de Dumnezeu; pentru care nici un ied nu a fost jertfit vreodată. Căci pentru îngeri nu a fost dat la moarte nici măcar un păcătos; dar pentru mântuirea oamenilor, Însuși Fiul lui Dumnezeu a fost jertfit. Dar ne-am abătut mult de la traseu. Veniți, așadar, să întoarcem hăturile discursului, asemenea unui cal care a ieșit în goană din jurul țintei.

«*Un om avea doi fii. Și a zis cel mai tânăr dintre ei tatălui său: Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avere*» (Luca 15, 11-12). De vreme ce – zice el – am fost creat cu liber arbitru, nu doresc să slujesc (să fiu rob) din necesitate. Dă-mi voie să folosesc partea de moștenire (avere) așa cum vreau. Sau cum aș putea să arăt că sunt propriul meu stăpân dacă sunt rob de porunci și de legi?

«*Și le-a împărțit averea*» (Luca 15, 12). Ființelor netrupești le-a rânduit lăcașul ceresc; iar oamenilor pe cel pământesc. Căci acestea două sunt elementele primordiale în creația ființelor, destinate viețuirii firii raționale: cerul și pământul. Pământul este așezământul celor care și-au primit viața prin mijlocirea trupului; iar cel ceresc aparține celor netrupești, în care minți cu totul sfințite, înconjurând [Tronul], se învecinează cu fericirea cea preadesăvârșită și dumnezeiască. Așadar, omul, ca un fiu mai tânăr, primind ca moștenire această lume sensibilă și Raiul spre viețuire, se desfăta în deplină slobozenie, era târât de poftă, cădea sub stăpânirea plăcerii și, despărțindu-se de sfânta poruncă dată, a pierdut bogăția cumpătării (înfrânării), a fost lipsit de argintul cunoștinței, a fost jefuit de averea virtuților și, astfel, s-a îndepărtat de Dumnezeu printr-o mare și nesfârșită depărtare (distanță) între ei. Căci prin împărțirea (participarea) la ceea ce este mai rău și prin apropierea de răutate ajungem departe de Dumnezeu. Cel ce îmbrățișează nedreptatea se depărtează de dreptate; cel ce se spurcă prin necurăția plăcerilor se face departe de înfrânare (cumpătare); cel ce se îngroapă în povara patimilor este izgonit de la înțelepciune; cel ce se supune patimilor este alungat de la bărbăție. Astfel a plecat în țară îndepărtată cel înrob de păcate, risipind toate puterile sufletului și simțurile trupului în plăcerile cărnii. «*Căci nelegiuirile voastre, zice Dumnezeu, au pus despărțire între Mine și voi*» (Isaia 59, 2).

După ce a cheltuit el totul, «*s-a făcut foamete puternică în țara aceea, și el a început să ducă lipsă*» (Luca 15, 14). Foametea nu a apărut de la început, ci doar după ce tânărul a risipit (a călcat în picioare) toată averea. Căci privarea totală de virtuți devine o foamete puternică pentru suflet, prin care, uscat fiind, ca de o secetă, flămânzește de orice ploaie a dreptății. Și, după cum zice

² Sinodul din 418 d.Hr.

dumnezeiescul Maxim [Mărturisitorul], foametea este, cu adevărat, „absența bunurilor ce au fost cunoscute odată prin experiența însăși și lipsa totală a mâncărilor duhovnicești care întrețin sufletul”³. Astfel flămânzea și Adam, privind de departe Edenul, și prin el toată firea noastră, flămânzind, a ales să slujească demonilor; iar flămânzind, se îndreaptă spre deznădejde. Căci ce spune cuvântul pildei?

«*Și ducându-se, s-a alipit el de unul din locuitorii acelei țări, și acela l-a trimis la țarinile sale să păzească porcii*» (Luca 15, 15). Oare nu vezi cum un rău este „vindecă” printr-un rău și mai mare? Căci se cuvenea ca, odată apărută foametea, să vină îndată în simțirea belșugului de mai înainte și să se grăbească a se întoarce la ospățul cel fericit. Dar el, asemenea unui mânz neînfrânat, rupând legăturile, înainta către cele mai rele. «*Căci ducându-se, s-a alipit el de unul din locuitorii acelei țări*» Aici, Domnul pare a descoperi ceva dintre cele ascunse, lucru care, după părerea mea, este acesta: stăpânitorul lumii, diavolul, trufaș fiind și, împreună cu puterile apostatice supuse lui, fiind doborât, a împărțit fiecărui demon câte un chip al păcatului; și precum, între darurile Sfântului Duh, se găsesc numeroase deosebiri; căci există Duhul înțelepciunii, Duhul puterii, al înfierii și al sfințeniei, al înțelegerii și câte a numărat marele Isaia (cf. Isaia 11, 2); tot astfel și potrivnicul lui Dumnezeu sunt rânduiți pentru cele potrivnice: încât unul este demonul mâniei, altul al iubirii de slavă deșartă, altul al iubirii de argint, altul al invidiei, și altul al altui [viciu]: al urii, al desfrânării, al obrăzniciei, al trândăviei; încât fiecare patimă are pe propriul său născocitor și sfătuitor rău al oamenilor, încât acești făuritori ai patimilor să se numească „*locuitori*” ai lor. Așadar, când auzi că acel tânăr, plecând pe furis, s-a alipit de unul dintre locuitori, înțelege că prin aceasta se arată că el a ajuns rob și slujitor al uneia dintre patimile cele demonice. Iar dacă dorești să afli și cetatea al cărei ocârmuitor era cel care l-a tocmnit pe tânăr să pască porci, psalmul te va învăța, numind cetatea aceea drept cea sălășluită din îndeletnicirile cele rele: «*Am văzut fărădelege și dezbinare în cetate; fărădelege și osteneți în mijlocul ei și nedreptate; în ulițele ei camătă și vicleșug*» (Psalmul 54, 9-11). Așadar, cel care locuia în această cetate l-a trimis pe el la țarina sa să pască porci. Poate că, prin porci, s-a făcut aluzie la patima desfrânării celei urâte și turbate, în care cei ce se supun demonului necurat se tăvălesc asemenea porcilor. Iar prin „*țarinile*” acestui demon urât să înțelegi pe cei iubitori de trup și iubitori de plăceri. Cu înțelepciune a asemănat patima desfrânării cu porcii; căci plăcerea, ca și cum ar fi amestecat băutura ei într-un potir al Circei⁴, și preschimbând mintea celor fără de minte într-o viață porcească, îi face pe aceștia slujitori ai ei. Și, precum ochii porcilor sunt aplecați de la natură în jos și sunt străini de minunile cerești, tot astfel sufletul atras în jos către patimi se face nesimțitor față de frumusețea cea inteligibilă (noetică). Deși multe sunt patimile care se luptă cu cugetele oamenilor, nici o altă patimă nu are o putere asupra noastră, încât să fie egală cu boala plăcerii. Căci ea îi face pe oameni, cu adevărat, ca niște dobitoace, care se târăsc în dezonorare asemenea porcilor, dorind pururea să se sature de această ne-

curăție.

«*Căci dorea, zice, să-și sature pânțelele din roșcovele pe care le mâncau porcii, însă nimeni nu-i dădea*» (Luca 15, 16). Așadar, fiul cel mai tânăr, după naștere și după înțelepciune, nu a dobândit din faptul că a ajuns păzitor de porci decât atât cât să fie strâmtorat de foame și să tânjească a se sătura cu hrana cea porcească. Astfel de răsplăți au cei ce sunt iubitori ai răutății; cu astfel de daruri îi întâmpină plăcerea pe cei ce o urmează; astfel sunt, din fire, „cinstirile” demonilor. Căci, împotriva celui cumpătat și care, prin rațiune nobilă, se ridică deasupra patimilor, ei poartă un război năprasnic, înconjurându-l din toate părțile cu amăgirile lor, potrivit otrava cu miere și amestecând moartea în cupe de aur. Dar de îndată ce prind prada înăuntrul cursei și înrobesc sufletul prin deprinderea răului, atunci, tocmai atunci, fac anevoioasă desfătarea răului, pentru ca cei robiți să tânjească cu ardoare după ele, fiind împunși de ghimpele poftei. Se întâmplă la fel ca în cazul femeilor desfrânate care îi ademenesc pe tineri prin priviri, prin mlădieri, prin chicoteli și prin semne tainice, până ce aprind focul poftei. Apoi, schimbându-și atitudinea, ele se sfiesc, iritându-i pe iubii lor. Dar de ce a amintit numai de roșcove, și nu de un alt rod? Poate că acest cuvânt a arătat obiceiul local al celor care creșteau porci în Fenicia. Căci, precum la noi porcii sunt hrăniți cu ghinde, tot astfel la ei sunt crescuți cu roșcove. În plus, acest rod este asemănător cu plăcerea cea urăcioasă. Căci celelalte plante purtătoare de roade dau floarea și fructul pe mlădițele cele noi și pe vârfuri; pe când acest copac își face rodul să înmugurească chiar din trunchi, rod care aduce o mică dulceață, dar având multă uscăciune și lipsă de hrană. De altfel, cu totul limpede este asemănarea acestora cu plăcerea cea desfrănată, așa cum spune Apostolul: «*Orice păcat pe care-l va săvârși omul este în afară de trupul lui, dar cine se dedă însă desfrânării păcătuiește în însuși trupul său*» (I Corinteni 6, 18). Căci ațățările spre împreunarea cea turbată vor scoate din însuși trupul tot ce este roditor din sânge și din măduvă; și astfel, rodul copacului păcatului încolțește dintr-un anume trunchi al trupului, având puțină dulceață, dar multă uscăciune, care este păstrată pentru focul cel nestins (cf. Matei 3, 12).

«*Și venindu-și în sine, a zis: Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame!*» (Luca 15, 17). Așadar, el se afla în acele stări în care se cuvine să se afle cel care viețuiește dimpreună cu porcii: în loc de veșmântul cel nestricăcios și fericit, era îmbrăcat în haine rupte și zdrențuite, pe care bețivul și desfrănatul, după cum spune și proverbul, le poartă; iar în loc de masa cea îmbelșugată, nu se sătura nici măcar cu hrana cea porcească. Cu greu, abia de s-a trezit din beția lui; cu greu a ajuns în simțirea robiei în care se afla; cu greu a cunoscut ce fel de viață schimbase pentru alt fel de viață. A pus în cumpănă plecarea de la casa părintească, înfrățirea cu viața cea neplăcut mirositoare a porcilor, diferența dintre bogăția cea de preț de odinioară, de sărăcia în care ajunsese, și a început să mediteze cuvintele pocăinței. Pe bună dreptate s-a spus: «*venindu-și în sine*», căci el nu era în sine, ci era aplecat spre păcat, fiind limpede că cel ce păcătuiește ajunge în

³ SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, Răspunsuri către Talasie, Întrebarea 65, traducere de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, în *Filocalia*, Volumul 3, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2009, p. 477.

⁴ În mitologia greacă, Circe era zeița vrăjitoriei, cunoscută pentru vrăjile sale puternice, cu care transforma oamenii în porci.

afara lui însuși și este ieșit din sine, asemenea celor ce se îmbată cu vin. Așadar, venindu-și în sine și suspinând adânc și cu gemete amare: «*Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame!*» – a rostit [aceste cuvinte] cu tânguire. Frumos este acest început al pocăinței: a cunoaște cine eram mai înainte și ce am devenit acum. Așadar, el, după ce a meditat cu luare aminte ce anume să spună tatălui, s-a grăbit să se întoarcă înapoi.

«*Și, sculându-se, a venit la tatăl său*» (Luca 15, 20). De unde s-a sculat? De la căderea sa, desigur, de la șederea în răutate. Iar a venit prin alegerea liberă a voinei, prin pocăință, prin îndreptarea vieții, prin fuga de păcat și prin lepădarea de plăceri. Ce face, așadar, Dumnezeu și Tatăl cel iubitor de fii? De îndată ce a văzut pe fiu smulgându-se din robia celui spurcat și întorcându-se la casa părintească, nu l-a respins pe fugar, nu l-a alungat pe cel ce-și părăsise patria, nu s-a dezgustat de cel care răspândea mirosul urât al viețuirii porcești, ci a alergat în întâmpinarea lui; căci iubirea de oameni a lui Dumnezeu o ia înainte gândirii noastre. Și alergând, și îmbrățișându-l strâns, i-a sărutat grumazul. Vedeți cum în chip lămurit prefigurează taina iconomiei și bunătatea lui Dumnezeu față de om, Care, deși ajunsese departe prin apropierea de patimi, S-a deșertat pe Sine (cf. Filipeni 2, 7), și alergând din bolțile cerești, l-a îmbrățișat și îl sărută, nu pe alt mădular, ci grumazul, cel care a lepădat jugul primei porunci din Rai și care, asemenea unei junici neîmblânzite, s-a lăsat mânat de sfatul șarpelui. Iar prin sărutare, pune pe grumaz jugul poruncilor evanghelice. Și i-a zis lui fiul:

«*Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău*» (Luca 15, 21). Pentru ce motiv spune că a păcătuit la cer? Știa că desfătarea cerurilor îi era lui patrie; era încredințat că, dacă nu ar fi călcat porunca, ar fi fost părtaș al bunătăților cerești, căci Împărăția Cerurilor este pregătită pentru om, după cum a zis Judecătorul, Cel ce șade pe tronul slavei: «*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii*» (Matei 25, 34). Așadar, fiind încredințat că cerul îi era moștenire, pe care părăsindu-l a săvârșit nelegiuire, de aceea spune că a păcătuit la cer.

«*Și a zis tatăl către slugile sale: Aduceți degrabă haina cea dintâi și-l îmbrăcați și dați inel în mâna lui și încălțămintea în picioarele lui*» (Luca 15, 22). Slugile sunt vestitorii și slujitorii tainei harului, cei care, prin Sfântul Botez, îl îmbracă pe om cu haina, nu cu alta, ci în cea dintâi, de care omul a fost dezbrăcat prin neascultare, văzându-se gol îndată după ce a gustat [din pomul oprit] (cf. Facere 3, 6-7; 3, 21). Și pune inel în mâna lui, eliberându-l de robia cetățeanului păcatului și, prin gravura de pe pecete, arătând restabilirea chipului pe care îl ascunsese în gunoi, adică în necurăția trupului. Iar picioarele i le întărește cu încălțămintea, pentru ca nu cumva, cu călcăiul dezgolit, să devină iarăși pradă capului șarpelui. Iar încălțămintea ar putea fi viețuirea înfrânată și întărită a viețuirii evanghelice, care frânge și strivește prin sine vârful spinilor [patimilor], și oprește păcatul să se strecoare în suflet dintr-un început nevăzut și subtil.

«*Și junghiați vițelul cel îngrășat*» (Luca 15, 23) pe Cel cu adevărat neprihănit și curat, pe Care L-a născut junca

cea fără de prihană, pe Vițelul cel blând și smerit, Care nu i-a împuns cu coarnele pe taurii și câinii ce L-au omorât. Pe Acesta îl dă Tatăl spre jertfă: «*Căci Dumnezeu așa de mult a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca răscumpărare pentru mulți*» (Ioan 3, 16; Marcu 10, 45).

«*Și au început să se veselească*» (Luca 15, 24). Aceasta era veselia pe care, în alt loc, Evanghelia o numește cină și nuntă (cf. Luca 14, 16; Matei 22, 2). Căci, într-adevăr, mântuirea oamenilor a devenit pentru Dumnezeu prilej de bucurie; căci firea noastră, moartă fiind prin păcat, a fost readusă la viață în Hristos (cf. Efeseni 2, 5; Coloseni 2, 13).

«*Căci acest fiu al meu, zice, mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat*» (Luca 15, 24). Acest lucru l-a arătat în mod cât se poate de lămurit și în pilda celui căzut între tâlhari (cf. Luca 10, 30-37). Căci și pe acela, care din pricina rănilor ajunsese pe jumătate mort, l-a readus la viață. Iar cuvântul: «*Pierdut era și s-a aflat*» este în armonie cu pilda despre oaia cea pierdută (cf. Luca 15, 3-7) și cu pilda despre drahma cea pierdută (cf. Luca 15, 8-10), pe care înțelepciunea lui Dumnezeu, aflându-le, se bucură și se veselește. Iar prin faptul că a zis în chip demonstrativ: «*Acest fiu al meu*» a arătat că celălalt fiu niciodată nu fusese mort și nici nu fusese pierdut.

«*Iar fiul cel mare era în țarină; și când a venit și s-a apropiat de casă, a auzit cântece și jocuri; și s-a mâniat și nu voia să intre*» (Luca 15, 25; 15, 28). Scriptura numește țarină în multe locuri lumea, în care și Mireasa din Cântarea Cântărilor, jurând pe fiicele Ierusalimului, zicea: «*Vă pun sub jurământ, fiice ale Ierusalimului, pe puterile și țările țării*» (Cântarea Cântărilor 2, 7 după Septuaginta); și vorbind cu Mirele, spune: «*Vino, iubitorul meu, să ieșim în țarină*» (Cântarea Cântărilor 7, 12 după Septuaginta). Dar și glasul cel mare al Evangheliei a numit lumea în sens figurat țarină. Căci, atunci când Mântuitorul le tâlcuia ucenicilor pilda neghinelor, a tâlcuit țarina ca fiind lumea (cf. Matei 13, 38). Și, de asemenea, lumea este țarina care are cele două femei care macină, din care una este luată și cealaltă este lăsată (cf. Matei 24, 41; Luca 17, 35); iar țarina pe care cel ce a refuzat chemarea la marea cină spune că a cumpărat-o, aduce la aceeași înțelegere (cf. Luca 14, 18). Așadar, de vreme ce îngerii sunt «*duhuri slujitoare*» (Evrei 1, 14), așa cum spune Apostolul, «*trimise ca să slujească*», și unii dintre ei sunt rânduiți peste neamuri, iar alții sunt însoțitori fiecărui om în parte, se cuvine să înțelegem că fiul cel mare a venit de la țarină, adică a venit de la neamurile de care purta de grijă, de la oamenii cei rânduiți fiecare în parte, de la orânduirile și administrările acestei vieți; căci în lume sunt trimiși. Așadar, pe bună dreptate spune [Scriptura] că fratele cel mai mare a venit din țarină. Însă, cu privire la faptul că «*s-a mâniat și nu voia să intre*» să nu înțelegem că acest lucru arată o mânie din invidie; nici să alunecăm în această lipsă de înțelegere, ci să înțelegem că acest lucru arată uimirea împreună cu mirare. Căci puterile îngerilor au rămas uimite, luând aminte la bunătatea lui Dumnezeu față de om. Tocmai de aceea, și dramaturgia pildei exprimă o reacție a acestei uimiri. Am, însă, de explicat și un alt lucru tainic, prin care se spune că fratele cel mare s-a mâniat și i-a zis tatălui:

«*Iată, de atâția ani îți slujesc și niciodată n-am călcat*

porunca ta. Și mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei. Dar când a venit acest fiu al tău, care ți-a mâncat averea cu desfrânatele, i-ai înjunghiat pentru el vițelul cel îngrășat» (Luca 15, 29-30). Prin aceste cuvinte și prin cele ce urmează, Domnul arată că, după ce Adam, cel întâi-zidit, a călcat porunca, cerul s-a despărțit de pământ, iar îngerii erau în vrăjmășie față de oameni, văzând cum Stăpânul lor era batjocorit de către aceștia; însă, de când Hotarul și Cuvântul Tatălui a luat asupra Sa omul, care lor le era vrăjmaș și urât, și l-a ridicat la ceruri, a dezlegat o astfel de vrăjmășie. Și acest lucru îl arată lămurit teologia apostolică, zicând: «Împăcând prin sângele Fiului Său cele din cer și cele de pe pământ» (cf. Coloseni 1, 20). Astfel, bucuria în cer pentru păcătoșii care se pocăiesc s-a petrecut după Întruparea Domnului și după împăcarea dintre îngeri și oameni. Așadar, când auzi că fratele cel mai mare s-a mâniat și a zis tatălui cele pe care le-a rostit, să înțelegi vrăjmășia cea de demult a îngerilor împotriva oamenilor; iar când vezi pe tatăl îmblânzindu-l prin cuvintele sale și pregătindu-l ca să aibă bunăvoință față de fratele său, să înțelegi că se arată dezlegarea vrăjmășiei. Dar să reluăm din nou cuvântul: «Iată, de atâția ani îți slujesc și niciodată n-am călcat porunca ta». Cuvântul este plin de îndrăzneală și de adevăr. Căci firea cea înțelegătoare a îngerilor, slujind lui

Dumnezeu în atâtea veacuri, niciodată n-a trecut porunca lui Dumnezeu, deși firea [îngerească] este supusă schimbării spre cele mai rele, așa cum învățăm din căderea luceafărului (cf. Isaia 14, 12). «Și niciodată nu mi-ai dat un ied». Evanghelia numește iezi pe păcătoși (cf. Matei 25, 32-33). Așadar, el zice că niciodată nu ai dat spre pieire pe vreunul dintre oamenii cei nelegiuți și urâcioși, pe care eu îi uram, spre bucuria mea; iar pentru mântuirea oamenilor L-ai jertfit pe Însuși Cel Unul-Născut. Ce răspunde, așadar, Tatăl și Ziditorul cel de obște?

«Fiule, tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sunt. Trebuia însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat» (Luca 15, 31-32). Vezi cum aduce pace și desființează zidul despărțitor al vrăjmășiei, unind într-una pe cele pe care vrăjmășia dintâi le despărțise? Căci ceea ce a împlinit prin fapte, aceasta a înfățișat prin cuvintele pildei, arătând deopotrivă atât vechea vrăjmășie a îngerilor față de oameni, cât și împăcarea care s-a săvârșit mai apoi prin Hristos, Adevăratul nostru Dumnezeu, Cel ce a unit prin propriul Său sânge cele pământești cu cele cerești, și Care este slăvit împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Traducere: Pr. Daniel Budeanu

Sursă foto: crestinortodox.ro

Pilda Înfricoșătoarei Judecăți sau despre momentul când mila noastră va întâlni Mila cerească

Sfânta Evanghelie după Matei, în capitolul XXV, versetele 31-46, ne aduce astăzi în fața ochilor trupești și mai ales a celor duhovnicești Pilda Înfricoșătoarei Judecăți, un eveniment major în istoria Universului cu care fiecare dintre noi ne vom confrunta la un moment dat.

Învățătura de credință ortodoxă ne spune că la sfârșitul vieții fiecărui om, sufletul celui care moare merge la Judecata particulară a lui Hristos, unde va fi cerțat și întrebat de toate faptele, cuvintele și gândurile sale din timpul vieții pământești. De asemenea, la sfârșitul timpului și al lumii, când vor fi „ceruri noi și pământ nou, după cum mărturisește Cartea Apocalipsei (XXI, 1-8), va fi o Judecată universală a toată lumea, chiar a demonilor. Părintele Arsenie Papacioc spune că, dacă la judecata particulară a sufletului, omul va răspunde pentru gândurile, cuvintele și faptele sale, în schimb la Judecata Universală omul va da răspuns și pentru consecințele faptelor, cuvintelor și gândurilor sale, așa cum s-au manifestat aceste consecințe în viețile celorlalți oameni și în natura înconjurătoare.

În articolul al șaptelea din Simbolul Credinței (Crezul) se afirmă despre Domnul nostru Iisus Hristos că „iarăși va să vină, cu slavă, să judece vii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfârșit”. În acest articol se arată faptul că Fiul Lui Dumnezeu va veni a doua oară pe pământ în dumnezeiască slavă și putere, iar nu în umilință cum S-a născut în peștera din Betleem. Atunci El va veni ca judecător, iar nu ca Mântuitor, cum a venit întâia dată; nu va mai fi El judecat, ci va judeca lumea, adică va face judecata cea din urmă și obștească, numită și „Judecata de apoi”.

Timpul celei de a doua venitiri a Domnului Hristos este neștiut de noi, de nimeni dintre pământenii, pentru ca toți

oamenii să se pregătească prin fapte bune. Însuși Domnul Iisus Hristos ne spune că „de ziua și de ceasul nostru acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl” (Matei XXIV, 36). Cea de doua venire va fi pe neașteptate, cum spune El însuși, Domnul Hristos va veni pe norii cerului, ca fulgerul care se arată la răsărit și luminează până la apus (Matei XXIV, 27-30).

Evanghelia din Duminica Înfricoșătoarei Judecăți ne vorbește despre faptele milosteniei pentru ca să ne arate cât de mare este puterea milosteniei la Judecată și cât de grele sunt urmările zgârceniei sau nemilostivirii. Sfântul apostol Iacov spune că „Judecata este fără milă celui care nu a făcut milă”, iar „mila biruiește în fața Judecății” (Iacov II, 13). Cu alte cuvinte, de felul în care vom ști să arătăm milă aici pe pământ, față de semenii noștri, așa și atunci la Judecata finală a toată lumea, ni se va arată milă. De fapt, la sfârșitul zilelor, Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Dreptul Judecător, va considera că orice bine pe care l-am făcut unui om, Lui l-am făcut, și ori de câte ori am săvârșit fapte ale milosteniei trupești și sufletești semenilor noștri, de fapt față de Hristos le-am făcut, căci EL spune: „Întrucât ați făcut unuia dintre acești frați mai mici ai Mei, Mie Mi-ați făcut” (Matei XXV, 40). Această frază reprezintă temelia iubirii creștine, practice, arătând ca binele și faptele de milostenie săvârșite pentru cei nevoiași sunt considerate a fi făcute direct pentru Domnul Iisus Hristos.

Faptele milosteniei trupești sunt în număr de șapte: a sătura pe cel flămând, a da de băut celui însetat, a îmbrăca pe cel gol, a primi în casă pe cel străin, a cerceta pe cel bolnav, a cerceta pe cel din temniță și a îngropa pe cei morți. Pe lângă faptele milosteniei trupești, Bise-

rica noastră ne învață că exista și fapte ale milosteniei sufletești, mai presus decât primele, și acestea sunt: a îndrepta pe cel care greșește, a învăța pe cel neștiutor,

Sau „**faceți milă, veți afla milă!**” cum învață arhimandritul Ioanichie Bălan. Peste câteva zile va începe postul Mare, înainte de a schimba bucatele la foc, să schimbăm zgârcenia inimii noastre, înainte de a schimba culoarea hainelor să ne schimbăm veșmântul răutății noastre.



a da sfat bun celui care sta la îndoială, a ne ruga pentru semenul nostru, a mângâia pe cei întristați, a suferi cu răbdare asuprirea și a întări și pe alții la răbdare când sunt asupriți și a ierta pe cei care ne-au greșit.

Aceste fapte bune de milostenie se cade să le avem tot timpul în vedere și să le săvârșim, deoarece de împlinirea lor depinde fericirea noastră vremelnică și veșnică.

noastră. Să împărțim cu cel lipsit prisosul nostru și numai atunci postul nostru va fi bine primit, iar dreptatea inimii va dăinui în veac. Amin!

Marius Stochițoiu

(reflecție la Duminica Lăsutului sec de carne,
Sf. Ev. Matei 25, 31-46, 15 februarie)

Sursă foto: crestinortodox.ro

Sf. Cuvios Petroniu de la Prodromu (24 februarie)

Cuviosul Petroniu s-a născut în anul 1914, în comuna Farcașa din județul Neamț. Încă din tinerețe s-a călugărit, intrând în obștea Mănăstirii Neamțului, unde și-a început formarea duhovnicească și și-a consolidat rânduiala vieții monahale. Ulterior a fost trimis la București pentru continuarea studiilor, ocazie cu care a devenit parte a obștii Mănăstirii Antim. A urmat cursuri de Teologie, obținând licența, dar în paralel s-a dedicat și altor domenii academice, studiind matematică și filosofie.

La Mănăstirea Antim, din anul 1937, una dintre ascultările Cuviosului Petroniu a fost organizarea și îngrijirea bibliotecii mănăstirii, misiune pe care a îndeplinit-o cu atenție și rigoare. În timpul celui deal Doilea Război Mondial și în perioada imediat următoare (1945–1947) a slujit ca funcționar la Cancelaria Sfântului Sinod și chiar în secretariatul patriarhului Nicodim, fiind astfel implicat direct în viața administrativă a Bisericii.

A făcut parte din mișcarea duhovnicească „Rugul Aprins”, afiliere pentru care a suferit diverse consecințe, dat fiind climatul istoric și de persecuție care a lovit acele cercuri. În 1977, la cererea monahilor români de pe Sfântul Mun-

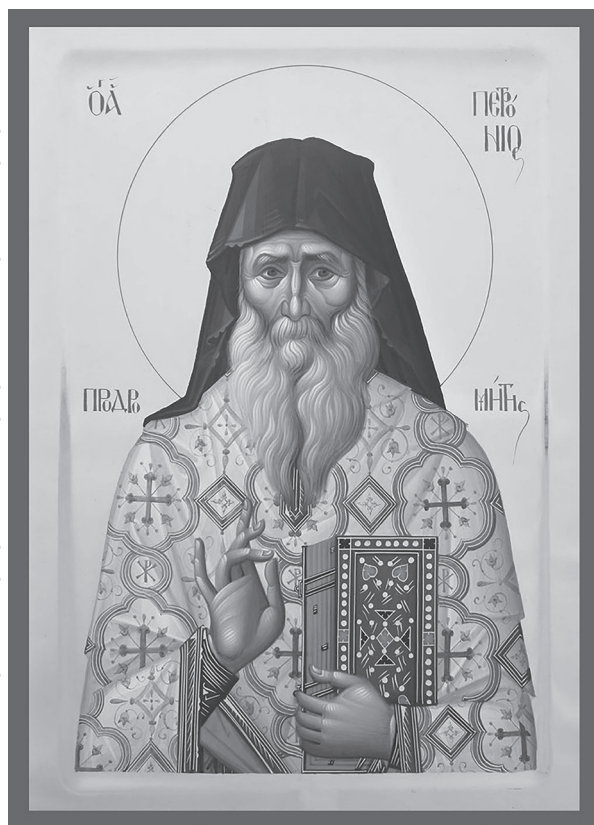
te Athos, Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a hotărât trimiterea a două contingente de călugări români pentru a întări efectivul Schitului românesc Prodromu și pentru a

revigora viața monastică a acestui așezământ, operațiune desfășurată în anii 1977 și 1978; Cuviosul Petroniu a făcut parte din al doilea grup trimis acolo.

Din 1978 a locuit neîntrerupt în Sfântul Munte Athos, dedicându-se de atunci în întregime vieții monastice athonite, iar în anul 1984 a fost ales stareț al Schitului Prodromu, conducând obștea și administrând viața duhovnicească a așezământului. Din cauza vârstei înaintate a renunțat la stăreție la începutul anului 2011. A trecut la Domnul în data de 22 februarie 2011 și a fost înmormântat, conform tradiției athonite, în cimitirul Schitului Prodromu, la 24 februarie 2011.

Numele și reputația Cuviosului Petroniu erau cunoscute în întreg Sfântul Munte; astfel, când egumenul Placide Deseille, stareț al mănăstirii „Sfântul Antonie cel Mare” din Franța, la rugat pe părintele Macarie

Simonopetrul să îl ducă la un părinte cuvios care să le ofere cuvânt de folos, au venit împreună cu egumenul Elisei și întreaga sinaxă a mănăstirii și l-au consultat pe



Avva Petroniu. Mitropolitul Serafim Joantă a mărturisit despre el că întruchipa idealul călugărului: un om cultivat atât teologic, cât și laic, dar în același timp plin de smerenie și de râvnă pentru rugăciune, o rară împreună-întâlnire a erudiției cu blândețea sufletească.

A fost canonizat de către Patriarhia Ecumenică la 31 august 2025.

Iată ce spunea Sf. Petroniu despre ecumenism: „În vremea noastră iarăși ați auzit de ecumenism. Acuma papa ar vrea, cu vizitele pe care le face încolo și încoace, să ajungă să se refacă această unitate. Însăși prin faptul că oamenii aceștia încearcă să-l refacă, ei recunosc că creștinismul lor nu este în forma care ar trebui să fie. S-a spart unitatea cea adevărată și ei încearcă s-o refacă. De aceea sunt în discuții ortodoxia, catolicismul și protestantismul. Discută între ele, se apropie. Și s-a zis la început: Să mergem pe calea dragostei – căci așa s-a întâmplat la primele întâlniri dintre ortodocși și catolici. Însă n-au pomenit de dialogul credinței, al adevărului și nici despre adevărata credință, ci doar despre dialogul dragostei, după cuvântul Domnului că „întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții” (Ioan XIII:35).

Așa s-a întâmplat și la prima întâlnire între patriarhul Athenagoras și papa Paul al VI-lea. A fost primul patriarh ecumenic care s-a întâlnit cu un papă după schisma din 1054 și s-a propus atunci un dialog al dragostei între ortodocși și catolici.

Dar s-au purtat discuții și mai pe urmă s-a concluzionat că nu este suficientă aceasta. Dragostea nu este singura virtute. Ea este în funcție de adevărul pe care îl deține cineva, de credință pe care o are... Toți creștinii (și nu numai ei) sunt îndemnați să fie în dragoste, doar că unul este buddhist, altul este nu știu ce sectant, altul crede în altceva. Sunt credințe străine una de alta, nu se îm-

pacă, nu-i același Dumnezeu pe care-l cinstesc oamenii. Păi atunci dacă nu-i același Dumnezeu, dragostea lui față de dumnezeul lui e alta, și a mea față de Dumnezeu – fiindcă eu am alt Dumnezeu – e alta, și fiecare așa mai departe... Dragostea, numai cu numele i se zice dragoste, că nu-i dragostea cea adevărată. Nu poate să fie dragoste fără de adevăr. Așa că s-a constatat atunci că trebuie pusă la cale, pusă în rânduală și învățătura de credință. Atunci se va putea ajunge la dragoste, când și credința va fi cea dreaptă, și atunci ea se va putea și manifesta. Până atunci, nu se poate.

Așa că prorocul cel mincinos care spune că „să ne iubim cu toții” și gata am ajuns la dragoste – minciuni grăiește, nu spune adevărul, căci nu știe ce spune.

Vă să zică reținem din tot ce am spus eu aici: învățătura care-i adusă de Mântuitorul Hristos pe pământ nu este învățătură de filosof, nu este învățătură a vreunui înțelept al lumii acesteia, oricât de deștept ar fi el. Căci orice învățătură omenească este imperfectă, este temporară, nu este veșnică, e legată de timp, de anumite momente ale istoriei.

Pe când învățătura pe care a adus-o Dumnezeu, cea a Mântuitorului Hristos, este adusă de Dumnezeu-Omul, de ființa cea atotdesăvârșită, sfântă, însă și atotînțeleaptă. De aceea și învățătura Lui rămâne în veac, după cuvântul: „adevărul Domnului rămâne în veac” (Psalm 116:2). Ea este valabilă în vecii vecilor, nu se învechește niciodată, nu este imperfectă și n-are nevoie de completări. Hristos ne-a dat tot ceea ce este necesar pentru mântuirea noastră. Va să zică învățătura Lui nu este incompletă, sau nedesăvârșită, n-a rămas nicidecum în urmă față de știință sau de orice altceva, și n-are nevoie de nimic. Singura atitudine față de ea este să fie crezută și trăită. Asta-i totul”.¹

Prof. Ionuț-Cătălin I. Popescu

Sursă foto: doxologia.ro

1 <https://prodromu-athos.ro/parintele-petroniu-tanase-despre-ecumenism/>

Începutul pocăinței și al nădejzii mântuirii

Duminica Izgonirii lui Adam din Rai, a patra duminică din perioada Triodului și ultima înainte de Începutul Postului Mare, are o profundă semnificație teologică și duhovnicească în spiritualitatea ortodoxă. Ea nu este doar o comemorare simbolică a unui eveniment din trecutul biblic, ci o chemare actuală, vie, adresată fiecărui credincios: chemarea la pocăință, la întoarcere și la redescoperirea adevăratei libertăți în Dumnezeu.

Potrivit Sfintei Scripturi, Adam a fost creat de Dumnezeu din iubire și așezat în Rai pentru a trăi în comuniune deplină cu El. Raiul nu era doar un loc al desfătărilor materiale, ci mai ales un spațiu al comuniunii, al ascultării și al împlinirii existenței umane. Porunca dumnezeiască – de a nu mânca din pomul cunoștinței binelui și răului – nu era o limitare arbitrară, ci o invitație la încredere și libertate responsabilă.

Prin neascultare, Adam rupe această comuniune. Păcatul său nu constă doar în încălcarea unei porunci, ci în dorința de a deveni „ca Dumnezeu” fără Dumnezeu, de a-și construi viața autonom, rupt de izvorul ei. Consecința este dramatică: pierderea Raiului, a păcii interioare și a comuniunii cu Creatorul.

Izgonirea lui Adam din Rai nu trebuie înțeleasă exclusiv ca o pedeapsă juridică, ci ca un act pedagogic și terapeutic al lui Dumnezeu. Dumnezeu nu-l abandonează pe om, ci îl scoate din starea artificială a păcatului pentru a-l salva de o veșnică înstrăinare. Lumea căzută devine astfel locul luptei, al pocăinței și al posibilității întoarcerii.

În iconografia ortodoxă, Adam este adesea reprezentat plângând în fața porților Raiului. Aceste lacrimi nu sunt doar expresia durerii, ci și începutul pocăinței. Ele simbolizează conștientizarea pierderii și dorul după Dumnezeu – dor care va străbate întreaga istorie a mântuirii.

Duminica Izgonirii lui Adam din Rai deschide liturgic Postul Mare, arătând că pocăința este cheia reînțoarcerii. Postul nu este o simplă abținere de la mâncare, ci un efort integral al omului: al trupului, al minții și al inimii. Așa cum Adam a căzut prin neascultare, omul se ridică prin ascultare, smerenie și rugăciune.

Biserica ne cheamă să ne recunoaștem propriile „izgoniri” – momentele în care, prin păcat, ne-am îndepărtat de Dumnezeu și de semenii noștri. Fiecare păcat repetă, într-o formă personală, drama lui Adam. Însă fiecare

act de pocăință redeschide poarta Raiului, nu ca realitate pierdută, ci ca promisiune.

Teologia ortodoxă subliniază că Adam nu este doar începutul căderii, ci și figura care pregătește înțelegerea mântuirii. Iisus Hristos este Noul Adam, Cel care repară prin ascultare ceea ce primul Adam a stricat prin neascultare. Dacă prin Adam Raiul s-a închis, prin Hristos el se redeschide.

Crucea devine astfel noul Pom al Vieții, iar moartea lui Hristos – poarta spre Înviere. Duminica Izgonirii lui Adam din Rai nu este una a deznădejdi, ci a speranței: omul este chemat să-și plângă păcatul, dar și să spere în milostivirea fără margini a lui Dumnezeu.

Într-o lume marcată de individualism, grabă și auto-suficiență, mesajul acestei duminici este profund actual. Omul contemporan repetă adesea greșeala lui Adam, alegând autonomia fără Dumnezeu. Rezultatul este o lume plină de anxietate, singurătate și lipsă de sens.

Postul Mare, început sub semnul Izgonirii lui Adam din Rai, ne invită la o resetare duhovnicească: să redescoperim tăcerea, rugăciunea, postul și milostenia ca mijloace de vindecare. Raiul nu este doar o realitate eshatologică, ci o stare care începe aici, prin împăcarea cu Dumnezeu și cu aproapele.

Duminica Izgonirii lui Adam din Rai ne pune în față adevărul despre condiția umană: suntem făcuți pentru Rai, dar trăim adesea în exil. Totuși, acest exil nu este definitiv. Prin pocăință, prin Postul Mare și prin urmarea lui Hristos, drumul înapoi rămâne deschis. Lacrimile lui Adam devin, astfel, lacrimile fiecărui creștin care nădăjduiește că, la capătul postului și al vieții, porțile Raiului se vor deschide din nou. Amin.

Pr. Alin Constantin Nicola

(predică la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai,
a Lăsăturii sec de brânză, Sf. Ev. Matei
6, 14-21, 22 februarie)

Theologica

Sf. Dumitru Stăniloae, Spre un ecumenism ortodox (7)

Capitolul 3, Partea 4

(Continuare din nr. anterior)

Și Sfântul Maxim Mărturisitorul descrie împărtășirea cu Același Hristos de către toți, dar în trepte diferite de intensitate, la niveluri mereu mai înalte și mai lăuntrice, pe măsura dorului cu care fiecare, prin credință, privește țintă la Hristos. Scrie el: „Căci pururea Iisus, Cuvântul lui Dumnezeu, Cel ce a străbătut cerurile și a ajuns mai presus de toate lumile, îi mută și îi strămută pe cei ce îl urmează prin făptuire și vedere duhovnicească (contemplație) de la cele mai mici la cele mai mari și de la acestea iarăși la cele și mai înalte; și, ca să spun simplu, nu mi-ar ajunge timpul de a vorbi despre dumnezeieștile suișuri și descoperiri ale sfinților, despre preschimbarea lor din slavă în slavă, până când fiecare va primi acea îndumnezeire care se potrivește cetui sale. Așadar, fiindcă Marele Dascăl știe că avem acea firească tânjire după Dumnezeu, despre care am vorbit mai sus, ne îndeamnă pe toți și ne cheamă prin învățătura Sa la mângăierea cea duhovnicească a Mielului Celui jertfit pentru noi. Ne învață să păzim, cu curată dreaptă socoteală (discernământ) și bună folosință, mădulele Lui, adică mădulele Mielului, într-o armonie nedespărțită și neasemuită, ca nu cumva să fim osândiți, dezbinând și făcând bucăți armonia bine întocmită a Trupului dumnezeiesc, mâncând Carnea Mielului și Cuvântului fie cu îndrăzneală, care depășește puterea noastră, fie într-un chip neglegiuit, care silește și calcă măsura noastră. Ci fiecare să se împărtășească cu Dumnezeiescul Cuvânt după puterea și rânduiala sa și după harul Duhului pe care îl poartă în sine, potrivit cu înțelesul duhovnicesc al fiecărui mădular. Ca să zicem așa, se va împărtăși cu Capul – din care va spori armonios, întru creșterea duhovnicească, tot trupul virtuților și al cunoștințelor – cel ce a dobândit credința din principii nedemonstrabile, credință care are rațiuni cu totul de negrăit despre Dumnezeu. Se va cumineca cu dumnezeieștile urechi acela care primește cu adâncă cunoștință duhovnicească cuvintele dumnezeiești și se face, datorită lor, ascultător și supus lui Dumnezeu prin faptele sale, până la moarte”.¹

Vedem cât de mult, după Sfântul Maxim, atârână măsura împărtășirii euharistice cu Hristos de credință, de viața contemplativă sau de cunoașterea lui Hristos și de virtute – toate câte izvorăsc din credință. Și în ce măsură se săvârșește, prin împărtășirea cu Dumnezeiasca Euharistie, o nouă depășire în armonioasa sporire a virtuților și a cunoștințelor.

Însă câți nu cred și nu primesc Trupul cel de nedespărțit al lui Hristos,² chiar de ar folosi cu mai multă stăruință mădulele Lui cele sfărâmate – adică cei ce leapădă oarecare învățături ale Lui, care îl exprimă –, se află într-o stare cu totul separată. Hristos nu numai că nu Se dăruiește întreg acestora, ci li Se face pedeapsă. Căci, precum am văzut, de vreme ce nu se raportează prin credință la Hristos cel întreg, ei nu își realizează întreaga existență după Hristos, spre a dobândi în chip deplin chipul Său.

Iar cei ce nu-L mărturisesc pe Hristos întreg, ci doar anumite părți ale Lui, nu pot să înfăptuiască o comuniune deplină nici cu Biserica, nici între ei. Căci rareori se întâmplă ca aceia care îl recunosc pe Hristos doar fărâmițat să recunoască toți laolaltă aceleași părți ale Lui.

În general, oamenii nu pot birui dezbinările dintre ei, precum nici atâtea alte manifestări ale păcătoasei trufii individualiste, care se înving numai în atmosfera și puterea Hristosului celui întreg, atmosfera în care este cu neputință să nu se întâlnească cei ce cred în El. Oamenii nu își pot depăși această mândră individualitate prin ei înșiși, ci numai în atmosfera lui Hristos și cu puterea Lui, a Celui ce S-a jertfit pentru toți. Adică, numai după ce sunt atrași de puterea neasemănată a lui Hristos, Care Și-a depășit „Sinele”, Care a părăsit slava Sa cea neapropiată, Care S-a pogorât în trupul omenesc cel văzut și mărginit, ca să Se facă deopotrivă cu oamenii și aceștia să se poată împărtăși de El. [Aceasta se face] prin puterea Aceluia Care S-a jertfit într-o deșertare (kenoză) supremă, unde strălucește iubirea care îmbrățișează toate, a Aceluia Care dăruiește duhul nesecat al lepădării de sine, care este absolut necesar ființei omenești pentru depășirea egoismului.

(Va urma)

Traducere: **Prof. Mihai-Ionuț Coană**

¹ SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Ambigua*, P.G. 91, col. 1364 ABC (n.a.).

² Prin această sintagmă, Sf. Părinte înțelege atât Biserica Ortodoxă, cât și învățătura de credință ortodoxă, ambele *katholice*, întregi. (n.tr.).